Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома,
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган
(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газета арадувл 1923 шера денз ● ШИНАРА, 14 сентябрь, 1973 шу. ● № 100 (5370). Мах 2 коп.

Ерригсоюзни яхье котбаьннараш

Хьайбай продуктивность лаккъяра тIехьа кхоьсам лоаттабеш пилотека кхоьалагIча, хозадамбеча шера хьалхарча ах шера дика камькал ьынай Ачхой-Мартанован-ски района хьайбаш леладерий. Дукхха хь йоацаш района хьайбаш леладераша Ерригсоюзни социалистически яхье котбаьнараш а лоарIаш КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Це байраьхь ахчан премини синнаш.

Тахан оаха дувц уж толамаш дака минта вIашатIехьалынад.

ИШТТА БАЬККХАР ТОЛАМ

КПСС XXIV съезден дуц тIехьаIа хиннача КПСС ЦК Пленумашен белгал малаккхара ялат, кхийола лаьттанарча йолла хьай. Бай продуктан яхаре кийчьелгеи алсамдаккхара Ерригсоюзни социалистически яхьа юкъе бахь хьалхарча ах шера дика къахьаIгаIта тIай районе юрта боахама къьлъагIамхоша.

Кьаьстта дика камалхал ьынай тха районе хьайбаш леладерий. Ерригсоюзни социалистически яхье ьханнере даьха а доаалаш дика ха Iангара даьхар цар хьайбаш. КIал ца дусийташ, дукха ца эпалдолийташ мошира доакъар тIа ядкхача хьебIарча сиха тIатехар цуьра. Цо торо хилийтар ушт шера хьалхарча денош дика пачхьалхенга шура йоххара графикал хьаьха йолаш хьадаьха.

Дукха бох бер районе спецмастерасташа, юрта боахама кулгалхоша, продуктивность лоца йолаш хинна дотта доахан диларIдоаху 1972 шера август тIаьхоачаш 2189 етт хиннабаьх уьш шера 2379 етт бар.

ДIадаьхача шера ворхI бетта яьккхачунца ишбийча уьк шера хIара Iаттагара яьккхар 172 килограмм дукхагIа я. Кьаьстта доккхий толамаш даьхад «Лермонтовский» совхозо, шига хIара хьоабаьча Iаттагара йоьккха шера 349 килограмм тIаьккIатта.

Хьайбай продукташ яхара районе хьалхара мотт яьккхарех КПСС Ачхой - Мартановски - райкомен райиспколкомен, карара кара тела Цце байраьх еннай ц1 боахама, хIаьта республикански Сийлен доска тIа дIа а яъьлъ.

Ишта доккхий толамаш даьхад «Самашкинский» совхоза шолIагIча отделене шурий-товарни ферма коллективо (ферма заведуюшя коммунист Н. Юсупов). Цунна КПСС Ножч - ГIалгIай обкомо Сийлен грамота еннай.

Тахан са кхоьалагIа яхь безам ба районе дикагIбоачча хьайбаш ледерий. Дукхахча шерашка хьалха латташ хьабоагIа «Лермонтовский» совхоза доаркаш Арсланов Арубика, Арсаева Мариж, Майрбекова Асмат, «Са. механизаторий» совхоз доаркаш Газиева Баишту, Кушиева Киса, хьалхарча желаш Панкова Вера, «Овощевод» совхоза доаркаш Белсова Евдокия, кхыбарш. Дукха ба тха районе хIаиэле а яйсларIча питилетка яхьалаIча, хозадамбеча шера тIаийца социалистичес-кий дехкараш яхьаьчаш а даь 1974 шера чотах болх бераш.

Дукха ха йоацаш дикка кхаьбар тха районе. Сиха дIаьбаьркар из района фермашка. 1972 — 1973 шера хьайбай продукташ йоьккхиен кийчьелгеи алсамдаккхара тIехьа яьркха Ерригсоюзни социалистически яхье котало яьккхарашта юкъе яхай тха район а.

Цхьан хана даим тIаьхьаьчаш хинначу тха районо вай республике а хьалхара моттиг яьккхай. Ух цифраша гойт тха района карарI-дьлънар: дIадаьхача шера ийс бетта а ехьа чуьнга - ийсдина - уьк шера тха районо пачхьалхенга-дукхагIа дехкаш: дукх — 7 процент, шура — 8, дуьаш — 3, тха — 11 процент. Дукхьал дIабаьхача лаь бетта хIаьта боахама планал соона а пачхьалхенга шера йоххара графикал хьаьха йолаш хьадаьха. 1972 — 1973 шера хьайбай продукташ яхаре районе хьалхара моттиг яьккхарех КПСС Ачхой - Мартановски - райкомен райиспколкомен, карара кара тела Цце байраьх еннай ц1 боахама, хIаьта республикански Сийлен доска тIа дIа а яъьлъ.

Ишта доккхий толамаш даьхад «Самашкинский» совхоза шолIагIча отделене шурий-товарни ферма коллективо (ферма заведуюшя коммунист Н. Юсупов). Цунна КПСС Ножч - ГIалгIай обкомо Сийлен грамота еннай.

Тахан са кхоьалагIа яхь безам ба районе дикагIбоачча хьайбаш ледерий. Дукхахча шерашка хьалха латташ хьабоагIа «Лермонтовский» совхоза доаркаш Арсланов Арубика, Арсаева Мариж, Майрбекова Асмат, «Са. механизаторий» совхоз доаркаш Газиева Баишту, Кушиева Киса, хьалхарча желаш Панкова Вера, «Овощевод» совхоза доаркаш Белсова Евдокия, кхыбарш. Дукха ба тха районе хIаиэле а яйсларIча питилетка яхьалаIча, хозадамбеча шера тIаийца социалистичес-

Тахан са кхоьалагIа яхь безам ба районе дикагIбоачча хьайбаш ледерий. Дукхахча шерашка хьалха латташ хьабоагIа «Лермонтовский» совхоза доаркаш Арсланов Арубика, Арсаева Мариж, Майрбекова Асмат, «Са. механизаторий» совхоз доаркаш Газиева Баишту, Кушиева Киса, хьалхарча желаш Панкова Вера, «Овощевод» совхоза доаркаш Белсова Евдокия, кхыбарш. Дукха ба тха районе хIаиэле а яйсларIча питилетка яхьалаIча, хозадамбеча шера тIаийца социалистичес-

ДЕГО КЪОАБАЛДАЬР

Ахкан юккъе, доахана эгара дукхагIа шура дуча хана доаркаш ца тоьа юкъе тубенанча доаркаш ца соцIаIга а йитар а йитар аьнар:

— ХIа, мехкарий, шун колективна цхьаьна тIаьхьиттан. Саббаре, шоашта ховр дIа а хойташ Iомперта оаш ер йай.

Кхаьн доаркаш хинна доахан делар сога. Юххьанца хало духа Iовша йийзар. Дукха ха йоайора ца боккхагIбоача доаркай балха-ца хьаьнаш, цунах дIа а ца дуьзира.

Цхьа ха ялна сай новкъостал тIехьайIаш новкъа кхиа лоацар. Ах ферме даьх беча хьаь шерах ьхьалхара цаI сай дера кхоьбал ях професси бакьонца - кIараерзаел дIалдахар са. ТIаьккха мара бокъонца ух форма коллективна дезалор хетанзар сона сайх.

Цхьан дийнахь бригадина морадир сона дага дехар:

— Мегарда, из тептара дика тIулгIачу хIаьта из кхоачарбиб ъхьа опыт йолча доаркашца кхоьсаца?

Сайх бIубена» йолча аз хоа ца йолаш доаркашца тIаийар. Бакъда, цу шера дика ьыттув балансар са: Опыт да хилар а новкъа дальар, хIаьта доакъар кIезига дар. Цу Iай фермен пайдаоаш оазе долиш дочча доакъарах биза пайда эиилга.

КIал ца дусийташ, шура духхха лох ца еш Iангарабаьр оаха доахан. БIаьстан юхьа ца ялна конаш. Цо ворхI шера тIатехар.

Акка хьайбаша шура сойпоаккха ха я. ДоаттIача тайпара Iуьнан дича, сона хетачох, тIаийца декдар. Цунах дика дукхагIа доацаш шура цу хана яккха йийзар. Са группе 15 етт ба. Доаттаришта хьаьрча дукхагIа доацаш шура 10 килограммагара дIакхоачаьнаш из. Из бахьан долаш шера тIаийца декдараш тIехьа кхоьалагIа. Из дIакхоачаьнаш тха ферме а. Шу шу хьалха цу фермен пайдаоаш оаза. Из дик

ТХА КЪАХЬЕГАМ ХЬОНА, ДАЬХЕ!

Тоьал ха я Назрановски «Электроинструмен» яхача завода болхлочун нов. Темирханова статья нона а тоха «Болхло — сий дола цІи» яха рубрика тха газета тІа эггара хьалха араньна. Цу хенан дош болхлоша изъиь дуйка тайп-тайпара материалаш кепайийттай цун кІал. Цар массане а кьобалдера болхлочун сий, цун цІи лаха лоаттае аз, аьнна нов, Темирханова изъаь.

Тахан уьк оагІон тІа оаха нипатоха материалаш а цу темана хетаь я. Нохч-ГІалгІайчен кьахьегамхоша дог тІара кьобалъ ьь хьаллоац КПСС XXIV съьздо оттаь машара Программа кхоачашъ яра, дунен халнашта юкъара кхонан кІаьдбара, машари социальни прогресси бахьан Коммунистически партин Советски правительствен, КПСС ЦК Генеральни секретара нов: Л. И. Брежнева ше а чанхІоваха арахьара ленинск политика.

Цар ташам ду вай Даьхен экономически оборонни низ тІоагІбара цхьанна хІама ца къобеш кьахьега, нйслагІча пятилетка нхоалагІча, хоадамбера шера план а социалистически деккарш а толамца ихоачашде, советски болхлой класса — вай мехка нерттарча социальне - политически низ — нъахьегамен революционни традицеш тешаме хила а уж дІахо дегІанхувла а, болхлочун цІи а сий а дами ланха лоаттаде.

СОВГІАТАША ТЕШАЛ ДУ

«Коллективе сий — сз сийлахча деникагІа болх беш ва коммунистически кьахьегама сийлен цІи лелаеча Грозненски ремонтно-механически завода хІара болхло. Тайп-тайпара хьамех болчи паха юкъара дотагІаца, барт-цхьоагІо кьахьегамца тоагІтьар, хьинар кхо ца деш кІаранне кьаьлаг иштта да сийдолча коллектина вахара закон. Хьо ярс ер ца ларло, хьо тІалагІа со укранец, ер ъха декхар да, хІаьта ер са да ьанна хозаргІаш шоанна заводе. ХІаранне шиЙ шоллагІдола цІа лоарХІ ваводах, хІаьта цун коллективах цоаЙ дуЙл-цІийх бола деза лоарХІ.**

Сигала тІемз дохк доанаш дунен тІа машар хилийтара кхоканам мелбара Коммунистически партен Советски правительствах чакхйоаха принципиальни деличски политика хьа я лоачаш завода болхлоша кьаьстта хьинар айдена кхаъьет уьк шера. Дагахь ганзаш сбаяра, цун низ тоагІбара тІаерзаяь я нар массане а уйла, гІулакхаш.

Цунга хьежжа дика да нйслагІ-

ва пятилетка нхоалагІча, хоадамбера шера планна нхоалагІ. Нархі бетта яьлош продукци арахецара план 101,9 процент кхоачаш а ею, даьлнал. совхоза коллективо нархІоттай 80 ъьар соьга мокха продукци.

Уж толамаш лоаттаяь болхлой низ бола кулгаш да. — Шоай цІи бола, сийдолан лелаеш дукха кьаронн болхлой ба заводе. Царех ба товарищ Багашев Уьайс, Дарсиков Махьмад, Морозов Владимир, кхы дукххабараш а.

Алхха ше болх дика барах нхоачамбаь ІаІ нарех ихьакхье. Нагаь пенсионт тІехьаьрсаш хуье пуина тІо ду, шоашта нийсса болх бе Іомаву. Хіана аьлча, завода тІулакхаш дика дезалга хІаране бечь болхах тІейна да.

Заводе дІадолладаь цхьа дика тІулакх да. Хьинаре кхъ а хьегаш, цхьаьна аьмечаш лоаташ болх беча сага толамаш белгалдоаш тептача кхоачашдеш. Царех ба токарашца

ЯЛАТ ХЬУВКЪАДАЬД

Ухх шера лаьттанара йоазла продукташ яхара дика камильхаьа яьнай тха колхозхоь, хьувкъама тешаме лард йоллара солзкх а тохаделларах. Соахка йоккъал латташ Іаламга хьаллаш хлаа оаннаделле а, дегрига инзаш оарцагІадьхя колхоза механизаторша зеба аьха 2100 гектар кийчийр. Оахам далде хьалха хІара гектара ми центнер кхоачІяташ суперфосфат тессар. ДІадахаьа шера сентябрь юкъеххьахьача хана ялат дІаде долдаир оаха. Гурахь дув ялат боарамагІи дика дІадерга хаттадьа йоакло йир. Колхоза правленен парткомон ихьана яьча заседане дийца а дийца бюкъ-ихьа механизаторашца мобилизовать ялат дІаде. Дика къахьийгар колхозе гІорбьяна цІи хсвача механизатораша Абдурзаков Хасас, Юнусов Денисолта, Муртазов Шамурдс, Байгулов Альбада, кхыбараша.

Массанаьха цхьатарра дика хьалтІадьлъар гурахь а дийна ялат. Пакхха кхы а полкорка е лъарбигар оаха 1370 гектара цаІ ах центнер азотни удобренеи тоссан. Планагіа 500 гектар йоаха 870 гектара тІа полкорка йир аьтуьв болча ренодика.

Йоачий йоазла оаоча бІьсти синхьа легІадоагІача ялатага цхьана оаоар дегІаьхар. Гурахь а дийнаха ка болча ялата ядохимикаташ тоссан хьох агрегат оттайир. Іхийтта дийнаха 1370 гектара тІа оаоар дІадьакхкар колхозхоша. ПархІатта дегІадерга ялат.

Хіанз керттердар дар ялат ца дойташ чуэцилга. Парткомен колхоза правленен цІекхаттта дийцар тадника ханнаьха ремонт яь кийчьдера.

Тха комбайнаша — хьа-низ гурробоаш дар нагахь сацна прессара цоьнсетташ цІ хиина. Цхьаьна Гудермесин район «Кавказ», «Дружба» яхача колхозашкара новкъостача комбайнаш яхкийтар тхоьга. ХІара — комбайнс 200 гектар хьоалгІур лакха гуналлин аьлени долча тха кхаьпа.

Ухх шера тха ахархой дог гІоздоакхкаш «Колос» яха керда цинь комбайн ера тіа боахане.

Ялат чуэцилга дерриге, балаш цхьана хьоаначІанга дийнар оаха, правленен парткомон ихьана яьча совещане. Ха чуэцилга ялат чуэцилга группой хьа-сане хьакхаьгаш дІадьхІар.

Бокхха терхам тІабІаййтар кердача хьувкъама ялат чутосгаргдола склеашн кийчьара, хьаттанка ялат пІемдергдола мехашнаш кийчьара, цІи ялат дувхьала йоаг инженатрь хилаттара.

Комбайнерий, берригача ялат чуэцилга дакъа доапирий кхаьхьа-гамІара безам сиббакхкъа мерапьдаш материальный довгІаташ тела оттаиир колхоза правленен парткомон. Масала, дІайнаьха норма тІехьхоозчашьяьча комбайнера карара кара тела ваннаьл 15 сомтела лаьрхІар. Баьча балха итогаш хІара дийнаьх йора. Шолларіча дийнаьх Іуйрайна хоза-маллаш лаьрхІар. Ткх дийнаьх вІашттІа лакхара хьоахкамаш дакъаха комбайнера сийна байракх ураГІоахийтар колхоза правлене хоа. Сезонна нормал духхаГІа ялат аьрдача комбайнера мах бонцин 3 центнер ялат дала дакъаІаьа оаха.

Ялат чуэцилга комбайнерашта, ялат чуэцилга дакъа доапарашта юкъе шерра социалистически яхь ьыржар хІараваР котвала ГІерташ. Лакхара хьоахкамаш гойтар механизаторашта. Ялат чуэца хьоаздаьча хьалхарча деношка ка-раяр кора тела ііе вьмпел Хусхаджиев Пашйга яр. «Колос» яхача комбайнаца 660 тонн ялат аьрдар Хусхаджиева. Тіаккха хьалле Исраилов Матас дІаьяьккхар. Цар комбайнаш сеца па даттийташ, хІаддаиа колхоза хьатта ялат дІаувзаш болх беш дика ГІулаахаш карагІдийлар трактории тележкаш делаеча Элвгов Абубйка, Муртаев Нажмудина Вахмурадов Альбека, Алмалов Мавза, Пазурбиев Іалаудина, кхыбараша.

Ялат чуэцилга участкашкара ча кхаЙ, йистошка дІа а увзаш цхьа заар тонн гарга вІашкхетар мехашнаторша. Иа дІаувзаш яр шиъ волокуша, шиъ трактор, заргІаш деш кхоъ стогаметтель хилар. Хіьита чаг мукха дьавна лаьтта ца уланйташ, цуьнара тІоадал дІа ца къастийташ тІехьа - тІехьа нохарап тІехьалоаданца трактерап яхийтар. 260 гектара тІа цоалаГІа ю культурап дІайийра доакъаара лаьрхІа: 117 гектара тІа хьажкіаш, 89 гектара тІа вІашгІьпъ горохн кеп-на, 74 гектара тІа хьажкіан гІирхуаргашш.

ХьатІадоагІача шера хьувкъама, массаза сацна, хІанзле лард йоалаш бо колхозхоь. Гурахь а дийна ялат чуэцилга 1100 гектар заба аьхой, дІаао оахам деш да.

Ялат чуэцилге йоакхо йир оаха дІадс дика фу кийчьара. 260 гектара тІа цоалаГІа ю культурап дІайийра доакъаара лаьрхІа: 1974 шера хьоаначІанга 770 тонн фу ІалашдаьдА оаха, цох 500 тонн цъьсадаГІча классца да, ихьеларгар — цоднагІча класса. Тхона ЩІа 630 тонн мара яи.

Ялат духхаГІа дакъхара шозй хьинар а низ а ма кхобеш къахьийгача колхозхоша, механизаторапа тІехьхоозчашьяьча цоацп тІаийна декъарца. ХІара гостара ІІара кхоъкъа лаьрхІача 24,4 центнер йохкаш паччахьалхкента 1930 тонн кІа дехкад оаха. Из ІІаІнзаша оохкаме ца хинна хьуъкъам бе. ЙІсалгІа латталора ехьа шера плап тІанзле юкъа-чашъьяь боахамо. ХІанзчуэ тІехьаГІа дІадургдола плат 1974 шера чотах хургІа. Хіьита дика хьа-ннна латташ хьажкіаш а я.

ХІанз берриге терхам тІабдаййтаб механизаторапа тхьа фийг па бойташ къажкіа хинна-ьа чуэ-тІаьнашкара. Ялат чуэца комбайнаш къажкіанта кийчьъ довла гарга да тхо.

Колхоза правленен парткомон тешам бешна я хьатІадоагІача шера кхи а дикагІа ялат кхедеш ййсалгІча пятилетке ялат дакхкхара плап колхозхоша дкъ шера хьоачапъергкилараш.

Колхоза правленен парткомон тешам бешна я хьатІадоагІача шера кхи а дикагІа ялат кхедеш ййсалгІча пятилетке ялат дакхкхара плап колхозхоша дкъ шера хьоачапъергкилараш.

М. АЙДАМИРОВ,
Шалинскн района Куйбышева цІерагІча колхоза парткома секретарь.

№ 17 ЙОЛА «АГИТАТОРА БЛОКНОТ»

КПСС Нохч-ГІалгІай обкома пропагандан агитацен отдела «Агитатора блокнота» арганнара. № 17 йола номер хьаеллалу «Шіаьча замах тІехьалаьнарашта цІи-хьала лоаттабу хьоаначІанга чІоагІбе» яхача статьяца. Цу тІа дуьв КПСС Нохч - ГІалгІай обкома Х-ча пленума решенеш мишта кхоачІятаьш, атеистическа ипгатношенаьлын болх дІаъхо йоача хана тоабара де дезар.

«Беседаш яра материалашъ яхача разделе КПСС Грозненски горкома промышленно - транспортни отдела заведующе, экономически гилмай кандидата В. Тучина «Продукце дикал лакхьяна». Э-ца класса юстице советина К. Бурматова «Цыпа дола законаш довза а довза, кхоачаш а де» яха статьяш.

«Пятилетка гвардейцаш» яхача рубриканга кІал кепатеха я Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза доярка А. Шадиевай «Хоздамбеча шера — тха хьинаре къахьегам» яха статья.

«Агитации яра практикаш» яхача рубриканга кІал я Шелковской района «Коминтерн» яхача колхоза парткома секретара Н. Юшкова гойтара агитаци ІаІтІехьхьяьхьаш болх дІаъхо йоача «Вай идейни герз» яха статья.

Дунен хаттаршта юкъера ГІулакхаш дувцаш я «Къахьегамхой класссош хьанташ машарн кхоачІанбера доаттабу кхоьсам» яха Л. Григорьева статья.

Цул совгІа блокнота тІа я «Хатта —жоп ду», «ДІаязде йол записной книжка» тІа «Вай — мидинара дильгІа дакъа да. Цифраш факташ) яхача разделаЙ материалаш.

Ййсалгіча пятилетка кхоалагІча, хоздамбеча шера хатъка бозъама плап хатал хьадал кхоачІанъера яьржача Ерригсонзонн социалистически яхьа юкъе а бахъа, башка - дика толамаш доаъаш хьайоагІа ст. Гудермеса Локомотивнен депо коллектнв.

Мухь дІа-хьа бахьара барзкі дегІадоагІа дика дакъа юкъедиъхьадепо дикагІболъа машинисташа.

СУРТА ТІЛ: (ЗьрдехьарА аьтехьа) коммунистически къахьегама ударникаш 2 классе машинист В. Панов, 2 класса машинист коммунист Н. Федотов, 1 класса машинист коммунист В. Трепачев.

В. ЮНЦЕВИЧА сурс.

УЖ ВАЙЦА ТАРЛУРГБАЦ

Ахьаете сходе вІашагІкхийтта-ча тоха зегІазап ккайкайир вай вахарца ГІарлургдоацап дола шиъ-рача заман юкеднса ийрча ГІулахкап дьалулуцаьрга.

Наха чІоагІдир къа па къепп барин пхьа бутт балалеъка баьха бахийта, аьина.

Сходе бан содам кхоачап а беш Красно - Октябрьски юрта совета исполкомса учет яьй бок ца беш болча наьха. Царех бе дуккаха хана денз ер-ма бий аьина хьадла болча боацап лела Цечоев Бункой Сулумбек, Боков Юсала Джабраил, Галаев Эбота Юпаъ, Галаев Султан-Гири. Исполкоме хьа а бийка ІІІахатар царга балха бахинца берриге-ча, берригача наьа са санна къаьлга дсзнга. Царех цаІ — Цечоев Сулумбек — шийна къамаьл дяьчул тіекъаГІа ДСУ-2 балса ваДан.

Ййсалгіча пятилетке кхоалагІча, хоздамбеча шера шоацп тІаийна социалистически декхарап сийлоцна кхоачапщеп ба «Заветы Ильича» яхача тха колхоза къастбестамкой, цар тІехьхоозчашъяьй ах шера паччахьалхкенга дика, шура, кхыйола юрта боахама продукци йоахара планаш а, декхарап а.

Тха юрта лоархІаш я сийлеш а я районнин юртен Совета депутат, «Заветы Ильича» яхача колхоза Іайсий лелалер Мелова Хьава, юрта Совета депутаташ бола мехзнизаторап Паршиев Іалихан, Дзангиев Хьамзат.

Дика коллектив я тха юртарча сомнй ги Іалашдаеп йолча (Госпромдоза участсера яр. Хіара шера тІехьхоозчашу цар шорй социалистически декхарап. Цу участкс дукхаха хана денз бой беш, хьинаре къахьегаша шоай сий лаьккхьа юрта Совета депутаташа шофера Іалаев Іабе Хьамида, Хутаев Бахьуддина. цар декъа лоаш общественни вахаре а.

Хіара-ренна тоалуш деаГІа тха юртара вахар. Хала цар хьалха тха юрта дин гІулахх. Гаьнна дсаГІача хи тІера е хьаста, чура кхаьъь деаар яз. Хіанз цхьаболчар яов а іорудсаГІа яз. Йиитта хьадьаьй баш, хьалъеш дитт хоза клуб. Лакха, кирпишех дан йах чубаха цІенош.

Гаьнна йіа па доацап, бе бесам болчоз хьабс болх бе тіа колхозчашъяьй, іамита дап лаьеш. Бакъал, шоаш балсча мотшге кхы па хьегаш, гаьнна бахе ружьа гудге ГІерташ нах а пийслу тхаиигга.

Хьайбанта - доакъар кийчьера, гурахь ду чуэца хана яьй тоЪаца тха юрта, гуйре чуерзаяьчуэ тІехьаГІа мара шабаГІаш шабашникаш» тІаккха хьале дІаа доапаш, дер лайна лел.

Юрта вахача хІара сий къахьегамхой къахьете, цхи доакар дизза кхоачашъой сий долаш хургьа юрт а, ну юрта баха нах а. Юртара-нах кхычаха балха дІа ца ахийтар, уж колхоз балха тешоацпа шахадаш йоахзо ю юрта Совето, колхоза правлене, партергнизапе. Общественни вахара йостара ураваучуе беседаш ю. Дйсйн цуьна балха болхам дсГІабарша мара наьха хьал-торо тоалургйоашлга.

Дйаьнчуэ ца кхеташ, наьха рукъха дІа гІерташ болча наьнапира кхоьсам лоаттаберга юрта Совето.

М. БАРКИНХОЕВ,
Красно-Октябрьски юрта Совета председатель.

Республикнчча колхозашей совхозашен гурахь шера культурай фу 1973 шера 1-гІа сентябрь тІаихоачаш Іалашдаеп йолча

СВОДКА

(план кхоачашъяр проценташа)

Районаш	тхьаьа фу	кондицнонни дар	1-ГІча класс дар
Надтеречни	102	102	88
Малгобекски	104	97	57
Наурановски	100	89	64
Советски	61	61	61
Ачхой-Мартановски	92	92	60
Урус-Мартановски	96	96	54
Гозненски	110	101	53
Сунженски	98	82	53
Шалинскн	70	70	52
Наурски	85	79	41
Гудермесски	106	104	37
Шелковской	85	81	27
Ножай-Юртовски	60	47	9
Веденски	—	—	—
Республнке ГІолла 1972 ш. 1 сентябре хиннар	96	89	54
	101	97	77

Болх дІаболабаьб

Дукха хз йошшап Сунженски района «Кирова» цІерагІча колхоза парткомс хиннача заседане дийцар газеташн журналашн ХІаранне ядерггдола ГІулаях ыіштІехьдаккхара дош. Кепойезуьв кхъьегамхошта ккхе дІа-хьа доаржадергдола цах хьа а херже ГІачІоагІбир къаьст-къастача участкашка.

Кхаш деладерий бригадиграша, шурий-товарни фермай заведующеша, тІишлюнъерий бригадай начальникаша, ишгта кхычар цоацп балха болча участкашца яздайтарда периодически кспайвзон изданеш.

В. МАЛЬЦЕВСКИЙ.

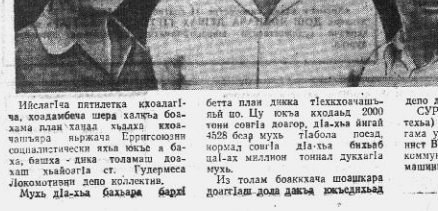

ПАЙДАНЕГА ХИЛИЙТА

ПОЛИТИЧЕСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ЦЕНТР

Ленински Коммунистически партн кулгалша лаьрхІар чакхдакклар духьен тІагІертаг кьъьег советски халька КПСС XXIV съезда решенеш, ййсалгІча пхе шера плап кхоачашъера. Хелданза марксизмана - ленинизмана хьаллее лелаеш а, творчески из дегІакхуьлуш а, истоге чухь шийна нийсса кты цхьаьква йоаьа па общество сахсетаме хьалъара керте а латташ, вай партер майрра къестаьр хьалхашка уггта проблемаш, дола хІама ду коммунистически идеалаш вахара юкъе йоалаяра.

Парте баьча тІехьехамагІа шерра яьржай дерригача халька социалистически яхь. Цунна юкъе дакъа доапарап пятилетке кхоалагІча, хоздамбеча шера тІеюдика болх барца парте хьалхашка ортадаь декхарап кхоачашдара чІоагІа лард йолла, производстве эффективность дика лакхье а кхьаьгагамой хьал-торо айе а тІерг.

Іалашъяте боккхача доакъара-ра толамаш доах дуйен халькъашта юкъерча хьалашка. Цар хьаьокх «Шийлача тІемагара» кхоккам кІашбалдаргашъ дестар, вай жизнь коммунизм социалистически мехка социалнзмин іьаьгара, дуйен социалистически система чІоагІъара, халькъ хьекрамашеп пархІатторин дерригача дуьнен тІехьа хьалап дуллят. Дерригача дуйен тІа машшр чІоагІбара тІаоразъь вай парте хьинаре, инициатинан политика кхоабйк а ю, Іалашдьял а доаш берригача советски паха, социалистически мехкий халькъана, планетерча мкллионаш болча паха.

Цу дерригача хІамаша белгалдоах коммунизмех - берригача кхьаьгагамой политически экономически дешар дІаъхо эргалдьяьгашеша довдара партийин организацнеша бечча болх барца кертгера доспгашеш. Дйсйна делара цу КПСС XXIV съезда кийчьъь актуальни теоретически проблемаш, парте экономически политика, деликси къаьнга политика, интернационални патриотически кхетам балара актуальни проблемаш кІоарта Іомзара хетадь дар. Экономически динар шерра доаржадаьро бІьсйнй бзьб пропаганда чулоцпам, наьха политически саихетамн хьинари дІаъхо айдара поаьъостаа дььь.

Доккхийн бекхтохкамен декхарап кхоачашъеш дешш я партийни организацеш хьатІадоагІача дешар шера, Хьалкагіа а санна, деша бегІарий терхам тІаберзабо ленински теоретически тІельаьс, партс XXIV съезда материндаш, КПСС ЦК декабрьскин (1972 ш.) апрельскин (1973 ш.) Пленумий положенеши выводаш, «Советски Социалнстически Республика кай Союз» шоозткхе итт шу динара хьакъехьа ков. Л. И. Брежнева яь доклад, РСФСР ІІ-ча съезда 70 шу динзра материндаш, съезда решенеш, ййсалгІча пятилетке декхарап кхоачашдара партен халькъан практически гІулаахаш Іомадара.

Уж дешара шера йоккха могшет дІаозошарча коммунистасен партерча кхьаьгагамхошен дуйен халькъашта юкъерча ГІулахкий теорин парте XXIV съезло белгалъяь. Программа, КПСС ЦК апрельскин (1973 ш.) Пленума материалаш, Л. И. Брежнев Америка ВІашагІкхийттача Штатанка, ФРГ-е, Франце вІашагІкхийттача Болгарин партей кулгалхоЙ Крыме доттагІай тІехьа вІашагІкхетара итогаш кхоачашъера тІадерзадаь чакхдоахха КПСС арахьара политически ГІулаахаша кІоарта Іомадаро.

Арахьара политически дешаш дІадовзийтара хана доарІаме да дуйен халькъашта юкъерча хьадаша хинна дика хувцамаш эгара хьалха дуйен халькъашта юкъерча зрене социализмана пайдаца йолча оагІоракха керда соотношенн нийсьларах, социалнстически содружества мехкий нна ГІоагІбалорах, шоайла дага а дуллап цар уттаеча политико дуне дегІаахара лелама тІа-тІа ГІоагІагІа влнянн ен хилорах хьаханна хІамаш леннски арахьара политически нжъ хьалхашка латта декхарап кхоачашдара тІаберзабоь чакхбаьрах хьаханна хІамаш долга ДІаьхожар. Дуйен халькъашта юкъера зрене вайна карагІдийнарап советски общество дегІаяра социально - экономически программа кхоачашъера дуъьа доаттабева кхоьсамца айхата дувза; уж советски халькъо мехка нпз чІоагІбара са ца хьоделп къахьегарех хьаханна хилар белгалдаха доагІа.

Дуне хІанз дегІаахар кІоарпга, марксистско - ленински анализа дарда тІа Іомаслга, империализмана, хІаиаарча буржуазни идеологически концепце антинародни чулоцпам аргументированни анализ елга политически дешара доарІаме дехьар да. Пропаганда-еча хайа шн система вІашн нийсъеш анализ пз уйла тІаерзаяза, социализмана карагІдьяьнараш цун совлеиашн, моральни духовиц ценноеташ, советски вахара образ мамога дукхагІа ІІІахьукхаяза ярьыд.

Парте XXIV съезда решенеш кхоачашъера КПСС-он Советски паччахьалхнеон чакхдоахха арахьара политически ГІулаахаш Іомадара хетаньча къастача занятешкара дІадоладе могадду дешара керда шу.

Цунна цьана парте кийчьъь бола терзетпно-политически выводаш боккъонна терказъяза ярьыд политически экономически дешара система дерриге предметаш проблемаш Іомаева ханз.

ДІадаьяна дешара шера партийни организацеша кІезига низ тІабахйитабаш кхъьегамхой экономически дешар шерра доаржадара. Партийни деташ дешара системе дешь бегІарех 40 процент сомгІа баранна экономически теорин партен политикин Іомаю. Материальни производствах сферерча болхлоца министерствашкен ведомствашен ГІолаа, коммунистически къаьгага школашка, комсомольски политически дешара кружокашка, халькъа университеташка а вІашагІкхетара экономически дешара тайп-гайпарча формашкен массови пропаганда хІама формашкен тІагІерта Іомзин экономически знанеш. Производства эффективность, лаьхьанан управленеи организацна, точнрап, долл ланга ларе а социалистически къь дегІаболаяра, а, сацастаме квалнфицированнбн болллод кийчьарн хьобарн ию бола фактор а хІина дІаоттаяи йоагІа экономически знанеш.

ЦІъьабаьхна экономически дешар вІашагІдоаллачеп цун чулоцпама юкъен доккхий кхоачашбаранн а тулдьяьнна. Дукхаха а бизза мах па беш йисай Іомадеча предметай теоретически эспекташ, кхйта йоагІъча тайпара уйла тІаохийтаяи социалистически производства способ дегІаяхара закономерносташ цун совлеиаш дІайбзэийтара. Экономически теорей парте политикан дешш хьадйдача практикех къастсталь Іомадаьа. Занятей боарама ІатІъаш хинпад - пропагандистей динка доккха дакъа дІаанна зрене йоагІа. Цу йоацап хинна хилар а. Цу хьалашка мйка ГІулахх да экономически дешар дІаъхо эффективность тоазрца дувзап йолча партийни организацнена.

**Белгалдаккха доагІа, дукхха министерствашца а ведомствашца а, тІьъта йоцта партийни комитетн, хьаьокх «Шийлача тІемагара» кхоккам кІашбалдаргашъ дестар, вай жизнь коммунизм социалистически мехка социалнзмин іьаьгара, дуйен социалистически система чІоагІъара, халькъ хьекрамашеп пархІатторин дерригача дуьнен тІехьа хьалап дуллят. Дерригача дуйен тІа машшр чІоагІбара тІаоразъь вай парте хьинаре, инициатинан политика кхоабйк а ю, Іалашдьял а доаш берригача советски паха, социалистически мехкий халькъана, планетерча мкллионаш болча паха

КИНО

«ІАЬРЖАЧА ГІОМАРАШКА»

«Іаьржача гІомарашка» яхна М. Семашко повестан «Лекфильм» кинострудге керда оттаздаьча боєболча из цІи йолча цІирокоэкранни фильма цІаначул хиннад Юкъерча Аьс ткъилбаьлча шерашца. Моттигерча къамех болча бІаьхийча, хьал долча паха. ВІаьшгІехьк бандан. ХІаьта Советий Іаьдал тІоаІгІалонга, ишт болашца за долча хьалшка. ГІуччакъера духьаьле йора цар ГІеча Эскара. Ишшта латтача хана Советий Іаьдал ницкъ тешаниа бола тоІабе, боьнабер бІаьхи цІашца болабе. Іаьдал ницкъ тешаниа бола тоІабе, боьнабер бІаьхи цІашца болабе пхи. шоашта къьаьнара заама, Іаьлад мелла тоама дале а, бахьан ШІеча Эскара оагІув хьалделла. Уж хІоьа цхьаннера а бац. Уж хьежаш ба соьле, іоххера" а, доал хьанга кхоач...

Ишта дан фильма кертерча турпала Эсенов Чары вахар. Къелагеи лаЬлча хьалделла шерашца. Іаьлачча мара тера дац цун вахар кхыча наьхача. ХІаьта хьалха.м хиннад.

ЗІамсар — Чары жа...ту ва. ШоЬга гІолла, дагадоьлаш кхи хІама а доацап лоамашка бІаьхийча наьха жа дожжаден ва из. Ишта, кхы хувш па луш, наьхдала мегаш дар цун вахар е ШІеча Эскара новкъостаца лоаІаьттача къамата кортамкъьале яьккхаенаре, е моттигерча пюшкара доал дакъхкха кердача Іаьдала хуъьаЬбіттача бІаьхи. ца наьах латтача бандана керте латтача Шамурада Чары деззла кхьаза бала бекабенаре..

Чары вахар оалаетара хуманлу цу хана деза. Шоай къаман Іаьдатий боьхонеІга зІамсар а йоллаше а йийха іохоаю Чаре йина, кхийначул тІехьаІга маьре гІорййолаш. Цу хинна ШамурадА вошас Мухьаммада кхувш а доагІача йоІах Бибитача кулгаш тох. ЦІенна, йоІа дах хьа цІийца мара пийдеза йіан йоллаш дан Іаьатий боьхонеІга. Цудухь дуи бъЬ Чары вопгас хьа юкадеяха. ХІаьта ше ышпар кхочаьн а ду—йинйй вовз доадоь кхьза мостагІа — Мухьаммад вуз по. ХІаьта а тешаш хьа, царна ишша. ца бІарахъежа йиш йоллаш яи Биб1тан. Ши а техе ше йоагаю цо.

Хетазу дош цу тІехь чохкалаа, хоза йиш йоллаш дар-ах, аьнна. Цхьабакъьда ишта лорйІеш мІаьхийча, иш боьгаа Шамурада, Дух.ьхал цхьа йийнаьх шиЬ пІеи пхе деззлхочунча кхиамаш даха дезаа оттаву цо Чары. Юсенеча ЗІамсарах фу хургпар хоош дацар, нагсъь санна из цу хана лоам жа доаждаеи хиннаенаре.

Пох а кхочаи беш вац Шамурад. Бакъда ЧІанз пун баьхьи кхъьхе да. Шиі новкоеь цхьа мала сар дийна волча хана пархІата хуггаюнцига чоь цунна шиі вахар. Цуучул ЗІамсар Іаьлаьнга гІеит из Кхевам. цІанкга а, йийнаьх а бус а, цох дІа ца къеста кхерам бе цІьаьнга а цІиі шиі ца тІазза из Іьлатхаоюхар.

ХІаьта Чарул ШиЬ цІиі пхе деззалЬочун кашамий боарзамашта хьалхашка дуе бъЬ цо чІир лежархІирах. ЗІиі доттагІчо Таханга, хьо цхьаь сар ва, къьасадургган хьога из цІиі. Шамурадана, дІа а вале йІагІо уух моттигашкара, яхаш дехарах хІама хилаш. Иохьерйолаш ван Чары пиЬйна са чуоаю